

Schoolondersteuningsprofiel (SOP) CBS Het Baken

Inleiding

In het schoolondersteuningsprofiel van CBS Het Baken worden de kenmerken van onze schoolpopulatie beschreven, wat dit vervolgens van ons vraagt, welke ondersteuning we kunnen bieden en op welke gebieden we ons in het kader van passend onderwijs nog moeten ontwikkelen. We realiseren ons dat het voor het maken van een schoolkeuze belangrijk is over voldoende informatie te beschikken. Zeker als het gaat om het zoeken naar een passende school voor een kind met een specifieke ondersteuningsbehoefte, is het zorgvuldig in kaart brengen van de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van het kind en het afstemmen van wederzijdse verwachtingen een voorwaarde. Passend Onderwijs is een zaak van goede samenwerking tussen schoolteam, ouders en hulpverlening. Dat is de basis waarop bepaald wordt of school kan bieden wat het kind nodig heeft en in hoeverre er (zeer) specifieke extra ondersteuning en/of professionalisering noodzakelijk is.

September 2018

Nel van de Geer, Directeur

CONTACTGEGEVENS

Samenwerkingsverband	Samenwerkingsverband PO Zaanstreek
Naam schoolbestuur	Agora
Naam school	CBS Het Baken
Straat	P.A. v. Meverstraat 9
Postcode en Plaats	1507 XE Zaandam
Gemeente	Zaanstad
Telefoon	075-2010120
Website	www.het-baken.nl
Mailadres	Info@het-baken.nl
Directie	Mevr. N. van de Geer

DE SCHOOLPOPULATIE

Het onderwijs moet zo optimaal mogelijk aansluiten bij de kenmerken en behoeften van de leerlingen. Goed inzicht in die leerlingenkenmerken is van groot belang en een middel om de kwaliteit en het onderwijsaanbod te verbeteren.

Voedingsgebied leerlingen schooljaar 2017-2018 (per 1 juni 2018)

Postcode 1507	Postcode 1502	Postcode 1544	Overige postcodes
86%	2%	2%	10%
212 leerlingen	6 leerlingen	6 leerlingen	23 leerlingen

Verreweg het grootste percentage leerlingen is woonachtig in het postcodegebied 1507. Dat is altijd zo geweest, de wijk Westervatering ligt vrij geïsoleerd. We zien een lichte toename van het aantal leerlingen afkomstig van buiten ons postcodegebied. De oorzaken zijn verhuizingen en echtscheidingen. Ouders kiezen er in veel gevallen voor hun kind, na een scheiding of verhuizing, op onze school te laten. In een aantal gevallen is het ook een bewuste keuze van ouders hun kind aan te melden op een school in de wijk waar ze niet woonachtig zijn.

Leerlingenaantal

2015-2016	2016-2017	2017-2018	2024
243	220	224	254 (volgens gemeentelijke prognoses)

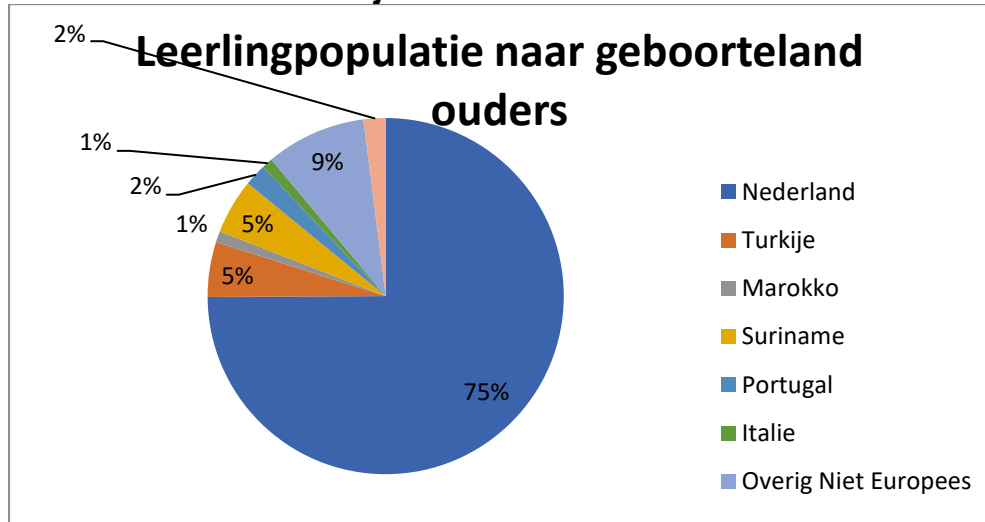
In het schooljaar 2015-2016 groeide het leerlingenaantal meer dan verwacht. Dit had vooral te maken met een aantal zij-instromers van andere scholen. Op dit moment is er sprake van een stabiel, licht groeiend leerlingenaantal. De gemeentelijke prognoses laten zien dat de komende jaren het leerlingenaantal blijft groeien. I.v.m. nieuwbouw en herhuisvesting van een aantal scholen in het postcodegebied 1507 en 1506 zal in de nabije toekomst nog moeten blijken welke gevolgen dit heeft voor de keuzes die ouders gaan maken en het leerlingenaantal op de scholen.

Wegingsfactor

Wegingsfactor	2015-2016		2016-2017		2017-2018		2024	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
0.3	12	5%	10	4%	8	4%	10	4%
1.2	3	1%	3	1%	1	-	5	2%
0.0	228	94 %	207	95%	215	96%	239	94%

Het opleidingsniveau van de ouders is bepalend voor de weging. Verreweg het grootste deel (95%) van onze leerlingen valt in de wegingscategorie 0,0. Dit betekent dat er nauwelijks sprake is van laagopgeleide ouders en de school op grond van deze regeling weinig extra middelen krijgt toegekend. In het schooljaar 2017-2018 valt slechts 4 % van het totaal aantal leerlingen in de categorie 0.3 en 1.2.

Afkomst ouders schooljaar 2017-2018

Niet alleen het opleidingsniveau van de ouders, maar vooral de thuistaal is voor een belangrijk deel bepalend als we kijken naar de leerlingenkenmerken en de consequenties voor ons onderwijs. Onze instroom laat een toename zien van het aantal kinderen uit gezinnen waar het Nederlands niet de 1^e taal is. Het aantal kinderen met een VVE-indicatie groeit. Dit betekent dat er op school en thuis meer aandacht moet worden geschonken aan het goed verwerven van de Nederlandse taal en uitbreiding van de woordenschat. Uit de grafiek blijkt dat op Het Baken 75% van de ouders een Nederlandse achtergrond heeft. De overige 25% is divers, er is geen sprake van een dominant aanwezige andere bevolkingsgroep.

Aantal leerlingen verlenging/doublures:

Groep	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2024
Kleuterbouw	4	2	2	4
Groep 3	1		1	1
Groep 4		1		1
Totaal	5	3	3	

Soms heeft een leerling meer tijd nodig om vanuit een stevige basis zich verder te ontwikkelen. In overleg met de ouders en het ondersteuningsteam kan er besloten worden tot een verlenging in de kleuterbouw of doublure van een schooljaar in de onderbouw. Doublure in de midden/bovenbouw komt weinig voor.

Uitstroom naar het VO:

Schooltype	2015-2016	2016-2017	2017-2018
HAVO/VWO/GYMNASIUM	35%	50%	65%
VMBO	63%	50%	35%
PRO/VSO	2%	-	-

EXTRA ONDERSTEUNING

Op Het Baken wordt gestreefd naar een veilig pedagogisch schoolklimaat waarin kinderen tot hun recht kunnen komen en waar rekening gehouden wordt met verschillen tussen kinderen. In onze visie past het, om voor zoveel mogelijk kinderen met verschillende ondersteuningsbehoeftes een passend onderwijsaanbod te creëren.

De basisondersteuning vindt vooral in de klas plaats.

Extra ondersteuning in kleine groepen of individueel:

De extra ondersteuning kan in de klas plaats vinden als er een leraarondersteuner of onderwijsassistent is, maar in de meeste gevallen vindt deze buiten de groep plaats in kleine groepjes of individueel. Er zijn een extra leesgroepjes op Het Baken, maar er zijn ook kinderen die extra instructie krijgen voor rekenen, spelling of begrijpend lezen. Daarnaast zijn er kinderen met een eigen leerlijn die voor meerdere vakken aangepaste instructie krijgen. In incidentele gevallen wordt er met een begeleider gewerkt aan een betere werkhouding.

Voor begaafde kinderen die meer uitdaging nodig hebben is er de 'Plusgroep/ Levelwerk' waarin de kinderen een extra aanbod krijgen en uitgedaagd worden. Ook zijn er plusprojecten zoals schaken, Spaans, filosoferen.

Diversiteitsoverzicht

In een diversiteitsoverzicht zijn per groep en op schoolniveau de kinderen met een specifieke onderwijsbehoefte in kaart gebracht. De belangrijkste signalen in het schooljaar 2017-2018 hieruit:

9,5 % van de kinderen kunnen we meerbegaafd noemen (ze scoren hoog (een A+) op de Citotoetsen rekenen en begrijpend lezen).

7% van de kinderen op Het Baken heeft ernstige lees/spellingproblemen en ongeveer **5 %** heeft een dyslexieverklaring.

7% van de kinderen heeft (ernstige) leerproblemen.

6% van de kinderen heeft gedragsproblemen en/of een diagnose.

5% van de kinderen heeft een NT2 achtergrond.

Aantallen leerlingen met extra ondersteuning; preventieve en licht-curatieve interventies

Groepen	2014-2015		2015-2016		2016-2017		2017-2018	
Gemiddeld aantal leerlingen onderbouw (groep 1 t/m 4)	22 lln.	19%	12 lln.	11%	13 lln.	13%	24 lln.	23%
Gemiddeld aantal leerlingen in de bovenbouw (groep 5 t/m 8)	15 lln.	11%	26 lln.	20%	18 lln.	15%	31 lln.	26%

Bovenstaand schema laat zien dat in het schooljaar 2017-2018 75% van de leerlingen voldoende heeft aan het basisarrangement binnen de groep (Niveau I). Voor 25% van de leerlingen geldt dat er extra ondersteuning of uitdaging binnen en buiten de groep gegeven wordt (Niveau II en III).

Voor enkele kinderen vindt er extra ondersteuning buiten de school plaats (Niveau IV): te denken aan logopedie, dyslexiebehandeling, SoVa training. Daarnaast zien we dat een aantal ouders in de privésfeer extra ondersteuning voor hun kind zoekt.

Leerlingen met een eigen leerlijn

	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
Aantal leerlingen	7	7	5	4

Leerlingen waarbij het aanbod van de subgroep '(zeer) intensief' niet meer past bij hun onderwijsbehoeften, worden na bespreking in het ondersteuningsteam op een eigen leerlijn geplaatst. We maken dan een ontwikkelingsperspectief voor één of meerdere vakken; rekenen, spelling, taal, technisch en begrijpend lezen. Dit gebeurt bij voorkeur niet eerder dan in groep 5. In overleg met het ondersteuningsteam wordt gekozen voor een leerlijn 0.75 of 0.5. De leerlijn 0.75 houdt in dat alle basisstof wordt behandeld, maar dat er een 'achterstand' is van anderhalf jaar aan het eind van het basisonderwijs. De leerlijn 0.5 houdt in dat alle leerstof wordt behandeld op moeilijk-lerend-niveau. Er is sprake van een 'achterstand' van gemiddeld drie jaar aan het eind van de basisschool.

Verwijzingen naar SBO of SO/ Thuiszitters:

	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2024
SBO De Boei	1	-	-	1
SBO Tijdstroom	-	-	1	1
Thuiszitters	-	-	1	-

TRENDS

Op Het Baken heeft, gemeten in maart 2018, 21% van de kinderen te maken met een (v)chtscheiding en groeit als gevolg daarvan, in een eenoudergezin of een nieuw - samengesteld gezin op.

Het inkomensniveau van gezinnen met kinderen ligt in de wijk Nieuw- West boven het gemiddelde van Zaanstad. Het percentage huishoudens met een relatief laag inkomen ligt in Zaanstad op 9 %. In de Westerwating is dat 5,8 %. Op Het Baken zijn er relatief weinig gezinnen bekend die in armoede leven en/of te maken hebben met de schuldhulpverlening.

Het Baken is een christelijke school met een open aannamebeleid. Ruim 70 % van de gezinnen geeft bij de inschrijving aan, geen christelijke of kerkelijke achtergrond te hebben. Verschillende geloofsgroepen zijn vertegenwoordigd. Dit is een afspiegeling van de wijk.

Deskundigheid en passend onderwijs:

- De school heeft een ervaren team en diverse experts om te kunnen voldoen aan de basisondersteuning. Er zijn (binnen bepaalde grenzen) voldoende middelen om zowel de basisondersteuning als de extra ondersteuning te realiseren.
- Kinderen met leerproblemen kunnen zowel binnen als buiten de groep extra ondersteuning /begeleiding krijgen op het gebied van spelling, lezen en rekenen. Ook is er voldoende deskundigheid aanwezig om onderzoek te doen.
- Voor het grootste deel van de meerbegaafde kinderen is het deelnemen aan het plusaanbod op school toereikend en biedt voldoende uitdaging. Mocht dit onvoldoende aansluiten bij de onderwijsbehoefte van het kind is het mogelijk om gebruik te maken van de bovenschoolse Kangoeroegroep.
- Kinderen met een lage intelligentie en een moeilijk lerend profiel kunnen met extra ondersteuning en op een eigen leerlijn passend onderwijs krijgen.
- In de kleuterbouw is er veel expertise m.b.t. de ontwikkeling van het jonge kind. Vanuit de visie op het jonge kind wordt er vroegtijdig geobserveerd en gesignaleerd en is er deskundige begeleiding binnen de groep mogelijk.
- De sociaal- emotionele ontwikkeling, sociale veiligheid en het pedagogisch klimaat worden ondersteund met behulp van het programma 'de Vreedzame School'. Daarnaast zijn er Rots- en Watertrainingen op groepsniveau mogelijk en is er expertise op het gebied van Kids Skills en Taakspel.
- Er is een duidelijke ondersteuningsstructuur die staat beschreven in het ondersteuningsdocument.
- De school werkt samen met ketenpartners, vanuit het ondersteuningsteam wordt indien nodig contact gezocht en samengewerkt met deskundigen.
- Er is een intensieve samenwerking en communicatie met ouders in de ondersteuning van hun kind.

Realiseren van de ambities m.b.t. passend onderwijs en het vergroten van deskundigheid:

N.a.v. de beschrijving van de populatie zien we de volgende trends

1. Toename van de diversiteit van de populatie
2. Toename van het aantal kinderen dat instroomt met een VVE-indicatie, een NT2-achtergrond en beperkte Nederlandstalige woordenschat.
3. Toename van het aantal kinderen dat problemen heeft met zindelijkheid en zelfredzaamheid/zelfstandigheid.
4. Toename van het aantal kinderen waar gedragsregulatie nodig is.
5. Toename van het aantal kinderen met werkhouding/concentratie- en motivatieproblemen.

6. Het percentage kinderen met een lage leesmotivatie en /of lees- en spellingsproblemen vraagt aandacht

De kenmerken van de populatie heeft consequenties voor ons onderwijs. Op verschillende terreinen is er nog weinig ervaring, is het team nog niet voldoende toegerust en moeten we onze expertise vergroten.

Consequenties:

Ad 1: Diversiteit

- Kennisnemen van en rekening houden met de verschillende achtergronden van kinderen. Dit betekent: meer investeren in de kennis over de thuiscultuur en binnen de school meer ruimte en gelegenheid creëren andere culturen echt te ontmoeten en te leren kennen.

Ad 2: NT2

- Het taalaanbod, met name in de kleuterbouw, nog intensiever richten op woordenschatontwikkeling vanuit het spel. Een extra aanbod voor de kinderen met een anderstalige achtergrond. Extra activiteiten zoals prentenboekbeurten, voorleesactiviteiten in kleine groepjes, inzet computerprogramma's, inzet van deskundige begeleiding vanuit de Bieb. Investeren in ouderbetrokkenheid en voorlichting over het belang van taal/lezen.

Ad 3: Zelfredzaamheid

- Intensiveren van de contacten met de voorschoolse instellingen zodat meer aandacht komt voor de zelfredzaamheid van kinderen d.m.v. het bieden van opvoedingsondersteuning, themabijeenkomsten en individuele begeleiding.
- De contacten van leerkrachten van het Jonge Kind en de IB-er met ouders intensiveren.

Ad.4: Gedrag

- Naast het preventief werken met het basisprogramma van de Vreedzame School meer aandacht besteden aan het bieden van een veilig pedagogisch klimaat met duidelijke grenzen en regels.
- Extra interventies op groepsniveau door inzet Rots- en Water trainingen in de groepen 5 en 6.
- Vroegtijdige afstemming en gesprek met de ouders t.a.v. gedragsproblematiek bij kinderen.
- Vroegtijdig inzetten van interne en externe expertise.
- Intervisie leerkrachten omtrent gedragsproblematiek.
- Professionalisering team t.a.v. het voorkomen van, het omgaan met en de communicatie over gedragsproblematiek.

- Onderzoek doen naar de relatie tussen de toename van gedragsproblemen en het aanbod van de school.

Ad 5: Executieve functies, betrokkenheid en eigenaarschap

- Deskundigheid vergroten m.b.t executieve functies.
- Meer aansluiten bij interesses van leerlingen.
- Leerlingen keuzes geven.
- Rekening houden met verschillende leerstijlen van kinderen.
- Onderzoek doen vanuit data om de oorzaken te achterhalen.

Ad 6: Leesmotivatie, leesplezier en leesniveau

- Actief bevorderen van de leesmotivatie en het lezen bij kinderen en ouders.
- Structureel goed leesonderwijs bieden en voldoende leestijd inroosteren.

Dit betekent voor het lerarenteam de volgende acties:

- Een studiebijeenkomst over identiteit, diversiteit en burgerschap waarin een stuk bewustwording plaatsvindt en een visie wordt ontwikkeld m.b.t de vraag: hoe stemmen we onze identiteitsaanbod af op een veranderende populatie in een veranderende samenleving.
- Professionalisering leraren m.b.t aanpak NT2 d.m.v. schoolbezoeken en trainingsbijeenkomsten.
- Beleid 'Jonge Kind' verder ontwikkelen en implementeren.
- Ouderbetrokkenheid, voorlichting en opvoedingsondersteuning organiseren.
- Teamscholing en intervisiebijeenkomsten m.b.t. gedragsproblematiek.
- Visieontwikkeling en teamscholing t.a.v. het inzetten van andere werkvormen en organisatievormen, differentiatie en het bevorderen van het eigenaarschap van leerlingen.
- Uitbreiden van de inzet van digitale middelen zodat kinderen ook leerkrachtonafhankelijk op individueel niveau kunnen werken.
- Professionalisering op het gebied van executieve functies.
- Uitwerken van het leesbeleidsplan en structureel inzetten van de leesconsulent.